

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ СВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

підготовки бакалавра

спеціальності 013 Початкова освіта

освітньо-професійної програми Початкова освіта

Силабус освітнього компонента «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі» підготовки *бакалавра*, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *013 Початкова освіта*, за освітньо-професійною програмою *Початкова освіта*
Розроблено згідно з навчальним планом 2021 р. (заочна форма здобуття освіти).

Розробник: Р. М. Рославець, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти протокол № 1 від 29.08.2022 р.

Завідувач кафедри

Пріма Р. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 90/3		Рік навчання – 2
		Семестр – 1
ІНДЗ: немає		Лекції – 8 год
		Практичні (семінарські) – 10 год Індивідуальні –
		Самостійна робота – 62 год
		Консультації – 10 год
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Рославець Руслана Миколаївна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація (0503784270, roslavecj@gmail.com)

Дні занять: (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис освітнього компонента

1.Анотація навчальної дисципліни. Освітній компонент «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі» є нормативним документом факультету педагогічної освіти та соціальної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою теорії і методики початкової освіти на основі освітньої програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності «Початкова освіта» денної форми навчання. Зміст освітньої громадянської та історичної галузі представлений в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Вона визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

2.Пререквізити: знання, уміння й навички, компетентності, яких набули студенти у процесі опанування освітніх компонентів «Основи природознавства», «Інформаційні технології в початковій освіті», «Основи науково-педагогічних досліджень».

3.Постреквізити. Знання, уміння й навички, компетентності, яких набудуть студенти у ході засвоєння освітнього компоненту стануть необхідною основою для вивчення таких навчальних дисциплін, як: «Сучасний урок інтегрованого навчання в початковій школі засобами інформаційних технологій», написання курсових робіт з фахових методик початкової освіти, складання атестаційного іспиту з педагогіки та фахових методик початкової освіти.

4. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета спрямована на формування у майбутніх учителів початкових класів професійних дидактико-методичних знань та умінь реалізації змісту і завдань громадянської та історичної освітньої галузі в освітньому процесі; професійної готовності формувати в молодших школярів громадянську та історичну компетентність, уміння аналізувати зв'язки між минулим і сучасним життям, толерантне ставлення до оточуючих; готовності реалізовувати громадянські права й обов'язки, діяти на основі принципів, правил культури поведінки у взаємодії з учасниками освітнього процесу на основі загальнолюдських та національних цінностей.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є освітні та виховні завдання, формування життєвих, соціальних, громадянських компетентностей учнів початкових класів у їх ставленні до природи,

суспільства, інших людей і самих себе, а також найважливіших людських якостей, необхідних у власному житті, в різних сферах діяльності й співіснуванні з іншими живими істотами; виховання гуманної, соціально активної особистості, яка усвідомлює свою належність до різних елементів етносоціального й соціально-культурного середовища, здатної розуміти значення життя як найвищої цінності; усвідомлювати переваги чеснот, норм, настанов та якостей, притаманних громадянину демократичного суспільства; оволодіння способами діяльності і моделями поведінки, які відповідають чинному законодавству України, враховують інтереси і потреби громадян, передбачають повагу і взаєморозуміння між людьми; розвиток навичок взаємодії у сім'ї, колективі, суспільстві через активне спілкування з соціальним оточенням, накопичення досвіду комунікативної діяльності, толерантної поведінки, співпереживання і солідарності з іншими людьми; формування основ споживчої культури, вміння самостійно прийняти рішення щодо власної поведінки у різноманітних життєвих ситуаціях тощо.

5. Результати навчання (компетентності)

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК-4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.</p> <p>СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.</p> <p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.</p> <p>СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.</p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>СК-7. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p> <p>СК-8. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.</p> <p>СК-10. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.</p> <p>СК-11. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.</p>

Програмні результати навчання	
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти, зокрема громадянської та історичної та трансформувати у різні форми.
ПРН-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПРН-09	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПРН-11	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.
ПРН-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПРН-13	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

6. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Самост. робота	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-дидактичні засади методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі								
<i>Тема 1.</i> Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі як педагогічна наука та навчальна дисципліна	21	2	2	-	15	2	РП, ЕБ, РНМД	УЮ МППВІПР
<i>Тема 2.</i> Формування громадянської та історичної компетентності в учнів початкової школи засобом інтегрованого підходу до навчання у змісті інших освітніх галузей державного стандарту початкової загальної середньої освіти	22	2	2	-	15	3	РП, ЕБ, ПС, РНМД, РП/К	УЮ – 2 б. ФПО – 2 б
Разом за змістовим модулем 1	43	4	4	-	30	5		20 б.
Змістовий модуль 2. Основні методичні засади формування громадянської та історичної компетентності молодших школярів у процесі навчання «Я досліджую світ»								
<i>Тема 3.</i> Методи, прийоми, засоби формування громадянської та історичної компетентності на уроках в початкових класах. Оцінювання навчальних досягнень молодших школярів та програмних результатів з громадянської та історичної освіти.	22	2	2		16	2	РП, Б, МДН, МЕН	УФО УЮ
<i>Тема 4.</i> Методика навчання змістової лінії «Людина серед людей» / «Я серед людей» у контексті реалізації завдань Громадянської та історичної освітньої галузі	25	2	4	-	16	3	РП, ЕБ, РНМД, РП/К, СП	УФО УЮ
Разом за змістовим модулем 2	47	4	6	-	32	5		
Модульна контрольна робота 1								60
Всього годин/Балів	90	8	10	-	62	10		100

*** Методи навчання**

Традиційні

за джерелом знань

– словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПТБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПТІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

– наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

– практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТВПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти

за характером пізнавальної діяльності студентів

ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи–вчуся, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – проєкт, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

**** Форми оцінювання:** усна (У), письмова (П).

**** Методи оцінювання:** УІО/ПІО – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, Т – тестування, МКР – модульна контрольна робота, МПК – метод програмованого контролю, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

7.Завдання для самостійного опрацювання

1.Скласти схему-опору відображення зв’язків методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі з іншими науками.

2. Підготувати інформаційне повідомлення на тему «Особливості вивчення громадянської та історичної освітньої галузі у змісті початкової загальної освіти».

3.Заповнити схему-аналіз підручників «Я досліджую світ» з позиції формування громадянської та історичної компетентності.

4.Підготувати мультимедійний супровід використаннясучасних технологій формування громадянської компетентності на уроках «Я досліджую світ».

5.Навести приклади нетрадиційних видів контролю на уроках «Я досліджую світ» (клас, тема за вибором).

6.Дібрати зразки дидактичного матеріалу для реалізації завдань громадянської та історичної освіти на уроках «Ядосліджую світ».

7.Розробити учнівський творчий проєкт у контексті навчання громадянської та історичної освітньої галузі (тема, клас за вибором).

8.Підготувати виховний захід для молодших школярів, спрямований на формування громадянської та історичної компетентності.

9.Розробити поширений план-конспект уроку до однієї з тем змістової лінії «Людина серед людей», з метою формування громадянських прав та обов’язків.

10.Розробити план-сценарій позакласного заходу з громадянської та історичної освітньої галузі (тема, клас за вибором)

11.Розробити план-конспект інтегрованого уроку з навчального предмета «Я досліджую світ» (тема, клас за вибором) у контексті реалізації завдань громадянської та історичної освіти

12.Розробити план-конспект комбінованого уроку з навчального предмета «Я досліджую світ» у контексті формування громадянської компетентності (тема, клас за вибором)

13.Розробити тестові завдання для перевірки навчальних досягнень громадянської та історичної освіти молодшихшколярів відповідно змістових ліній предмета «Я досліджую світ».

14. Теоретико-дидактичні засади організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі.

15.Форми навчання, навчальної діяльності у контексті реалізації завдань громадянської освіти.

16.Концептуальний аналіз громадянської та історичної освітньої галузі в змісті початкової освіти.

17. Розробіть вправи в контексті навчання громадянської та історичної освітньої галузі для розвитку вміння бачити проблеми.

18. Розробіть план роботи гуртка, волонтерської та дитячої громадської організації в контексті навчання громадянської та історичної освітньої галузі.

19. Планування та структурування змісту курсу громадянської та історичної освітньої галузі.
20. Особливості змістового забезпечення громадянської та історичної освітньої галузі.
21. Інтегрований підхід до навчання громадянської та історичної у початковій школі.
22. Реалізація індивідуального та диференційованого підходу до вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
23. Міжпредметні зв'язки громадянської та історичної освітньої галузі з дисциплінами середньої школи.
24. Використання наочних посібників у процесі застосування словесних методів навчання громадянської та історичної освітньої галузі.
25. Самостійна робота учнів у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

IV. Політика оцінювання

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, виконання ІНДЗ тощо.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем освітнього компонента. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40 балів.

У Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки визначено правила, порядок та процедуру визнання результатів навчання. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК:

- виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції, участь у майстер-класі – 10 балів;
- підготовка наукової публікації у збірнику тез – 5 балів, у фаховому журналі – 10 балів;
- призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 20 балів.

При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, не може перевищувати 40.

За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати 40.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента.

Після завершення вивчення тем кожного змістового модуля здійснюється підсумковий модульний контроль у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквиуму тощо) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить не більше як 60.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом (програмою), і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань, як правило, за шкалою від 0 до 60.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає іспит у формі опитування (усного, письмового), тестового контролю тощо. У цьому випадку

на іспит виносяться 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Повторне складання екзаменів допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання. Відвідування занять є обов'язковим.

З поважних причин (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)) навчання може відбуватися за індивідуальним графіком (онлайн) за погодженням із деканом факультету. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. До практичних занять здобувачі освіти готують навчально-методичні кейси (електронні, рукописні, друковані) та презентують їх в аудиторії із застосуванням мультимедійної презентації та сучасних інструментів освітнього процесу (інфографіки, інтелект-карти, таблиці, схеми, інтерактивні стрічки, діаграми і т. ін.). Пропуски практичних занять відпрацьовуються: здобувач освіти опрацьовує тему самостійно, виконує практичні завдання до теми, укладає навчально-методичні кейси. На консультаціях здобувач освіти має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки, зокрема:

- не толерувати плагіат, списування, неправомірне використання чужих напрацювань;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та правильно оформляти покликання на використані інформаційні джерела;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаною іншими особами; мінімальний відсоток унікальності – 60 %.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Форма проведення – екзамен. (Усна форма)

Питання до екзамену

1. Предмет і завдання ОК «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі».
2. Принципи відбору і послідовності вивчення навчального матеріалу з громадянської та історичної освітньої галузі в початковій школі.
3. Методологічні основи методики викладання громадянської та історичної освітньої галузі.
4. Поняття методу навчання у викладанні громадянської та історичної освітньої галузі. Цілісний підхід до методу.
5. Планування та структурування змісту громадянської та історичної освітньої галузі.
6. Особливості змістового забезпечення громадянської та історичної освітньої галузі
7. Основні організаційні форми навчального процесу ОК громадянської та історичної освітньої галузі.
8. Домашня самостійна робота в ході вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
9. Мета, завдання та види перевірки навчання громадянської та історичної освітньої галузі.
10. Реалізація індивідуального та диференційованого підходу до вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
11. Проектна діяльність учнів початкових класів у ході вивчення громадянської та історичної освітньої

галузі, особливості її організації та проведення.

12. Економічне виховання молодших школярів при вивченні громадянської та історичної освітньої галузі.

13. Роль інтеграції у підвищенні якості проведення уроків громадянської та історичної освітньої галузі.

14. Вікторини, конкурси, квести, олімпіади з вивчення громадянської та історичної освітньої галузі, їх види та методика проведення.

15. Зв'язок методики викладання громадянської та історичної освітньої галузі з іншими науками.

16. Завдання і зміст громадянської та історичної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту.

17. Міжпредметні зв'язки громадянської та історичної освітньої галузі з дисциплінами середньої школи.

18. Використання наочних посібників у процесі застосування словесних методів навчання громадянської та історичної освітньої галузі.

19. Самостійна робота учнів у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

20. Основні типи уроків з навчальної дисципліни «Я досліджую світ» у початковій школі.

21. Основні положення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні щодо викладання громадянської та історичної освітньої галузі в початковій школі.

22. Основні ідеї концепції «Нової української школи» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

23. Практичні методи навчання при вивченні навчальної дисципліни «Я досліджую світ», їх характеристика.

24. Здійснення народознавчого підходу учнів початкової школи при вивченні навчальної дисципліни «Я досліджую світ».

25. Наочні посібники. Види наочних посібників. Дидактичні вимоги до них. Методика роботи з різними видами наочних посібників.

26. Ігрова діяльність у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

27. Диференціація та індивідуалізація завдань при вивченні навчальної дисципліни «Я досліджую світ».

28. Мультимедійні та технічні засоби навчання та методика їх використання у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

29. Письмова перевірка знань і вмінь учнів на уроках «Я досліджую світ»: види, методика проведення.

30. Методика проведення експериментальної перевірки знань і вмінь учнів на уроках «Я досліджую світ».

31. Інноваційні технології вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

32. Екскурсія як форма організації освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі, особливості її проведення.

33. Характеристика змістових ліній: «Я – людина», «Я серед людей», «Ми громадяни України», «Ми – європейці», «Моя шкільна і місцева громади».

34. Формувальне і підсумкове оцінювання досягнень учнів початкової школи у ході вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта».

35. Форми оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з громадянської та історичної освітньої галузі.

36. Медіаосвітні технології як засіб вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

37. Вимоги до викладання громадянської та історичної освітньої галузі в початковій школі

38. Сутність понять «громадянська» та «історична компетентність», їх структура.

39. Характеристика структурних компонентів громадянської компетентності.

40. Формування власної ідентичності в учнів початкової школи

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Бібік Н. М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2 / Н. М. Бібік, Г. П. Бондарчук. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 80 с. : іл.

2. Бібік Н. М. Я досліджую світ. 1 клас. Навчальний зошит : У 4 ч. Ч. 1 / Н. М. Бібік, І. О. Большакова, М. С. Пристінська. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 40с.

3. Грущинська І. В. Я досліджую світ. Підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах): Ч. 1 // І. В. Грущинська, З. М. Хитра, І. І. Дробязко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 112с.

4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Постанова кабінету міністрів України від 21 лютого 2018р. № 87) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>

5. Іванчук М.Г., Цуркан Т.Г. (2019) Громадянська та історична освітня галузь змісті початкової освіти: дидактико-методичний аспект: навчально-методичний посібник / М.Г. Іванчук, Т.Г. Цуркан. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 376 с.

6.Іванчук М. Г. Основи технології інтегрованого навчання в початковій школі : навч.-метод. посіб. Чернівці : Рута, 2001. 98 с

7.Іванчук М.Г. Виховний потенціал рідного краю Навчальний посібник. Чернівці, 2011. 239 с.

8.Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

9.Тагліна О. В. Дивосвіт. Навчальний зошит для 1 класу загальноосвіт. навч. закл. : У 4 ч. Ч. 1 /О. В. Тагліна, Г. Ж. Іванова. Харків : Вид-во «Ранок»,2017. 48 с.

10.Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1–го кл. закл. заг. серед. Освіти : (у 2-х ч.) : Ч. 1 / Гільберг Тетяна та ін. Київ : Генеза, 2018. 112 с.

Додаткова

1.Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства. Методичні рекомендації / А.О. Красносільська, М.В. Лациба, А.В. Волошина, В.О. Купрій, Н.М. Чермошенцева, О.Л. Ващук. Київ : Агентство «Україна», 2013. 180с.

2.Розвиток взаємодії держави і громадянського суспільства в контексті впровадження європейських принципів належного врядування [Текст] : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (12 грудня 2012 р., м. Київ) / Упоряд.: В.М. Яблонський, О.А. Корнієвський, П.Ф. Вознюк. Київ : НІСД, 2013. 504 с.

3.Оцінка процесів інтеграції України в ЄС і НАТО: моделі діалогу органів влади з суб'єктами громадянського суспільства [Текст] : науково-інформаційний збірник. Вип.18 / За ред. В.П. Горбуліна. Київ : ДП «НВЦ «Євроатлантикформ», 2006. 419 с.

4.Ярмиш О. Громадянське суспільство і злочинність. *Право України*. 2014. № 4. С.134-140.

5.Скрипнюк В. Громадянське суспільство і система державної влади в Україні: проблеми взаємодії у сучасних умовах. *Право України*. 2014. № 4. С.81-90

6.Цуркан Т., Кургульцева Х. (2020). Формування цілісної картини світу у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» Віщук Н.Я., Цуркан Т.Г. (2020). Використання проєктивних методик вивчення особистості в роботі з молодшими школярами. *Молодий вчений*. № 5 (81), 360-364.

7.Цуркан Т.Г. (2020) Формування громадянської культури молодших школярів через використання етнічного потенціалу української вишиванки на уроках «Я досліджую світ». Н. І. Богданець-Білоskalенко (Ред.), *Україно моя вишивана : етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки*: зб. тез Всеукраїнської науково-практичної онлайн- конференції, 21 травня 2020 р. (с.134-136). Київ : Педагогічна думка.

8.Цуркан Таїсія, Токарь Наталія Патріотичне виховання молодших школярів у змісті громадянської та історичної освітньої галузі. *Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах Нової української школи* : колективна монографія / за ред.: Н.В. Бахмат, Н.В. Гудими, О.В. Ковальчук, С.З. Романюк. Київ : Міленіум, 2021. 248 с.

9.Цуркан, Т. Г. Виховання громадянської добродіяльності у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ». Вип. 75 (Т. 1) Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук.праць. Київ : 2020. С. 200-203. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.75.44>.

Інформаційні ресурси

<http://pedpresa.com.ua/>

<http://nus.org.ua/>

<http://oblosvita.com/>

<http://library-cv.jimdo.com/>

<http://ippobuk.cv.ua/>

<http://ippo.org.ua/>

www.mon.gov.ua/ua/activity/education/

pedpresa.com.ua/

osvita.ua